

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

**Л.Н. ГУМИЛЕВ атындағы
ЕУРАЗИА ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ
кұрылғанына 20 жыл толуына арналған
«ҚҰҚЫҚ ЖҮЙЕСІ МЕН ЗАМАНАУИ МЕМЛЕКЕТ: МӘСЕЛЕЛЕРІ,
ДАМУ ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ КЕЛЕШЕГІ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ
17 мамыр 2019 жыл, Нұр-Сұлтан қ.**

МАТЕРИАЛЫ СБОРНИКА

Международной научно-практической конференции
**«ПРАВОВАЯ СИСТЕМА И СОВРЕМЕННОЕ ГОСУДАРСТВО:
ПРОБЛЕМЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»**
посвященной 20 летию
**ЮРИДИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
ЕНУ имени Л.Н. ГУМИЛЕВА
17 мая 2019 года, г. Нур-Султан**

Нұр-Сұлтан, 2019

**ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1
К18**

Редакциялық алқа:

Амандықова С.К., Ибрагимов Ж.И., Өмірзақов П.К., Хайрмуханмедов Н.И., Тлепина Ш.В., Нурмағамбетов А.М., Сембекова Б.Р., Мырзатаев Н.Д., Женисов С.К. Баймолдина С.М., Бердиярова Ж.С., Абаева Х.

Заң факультетінің құрылғанына 20 жыл толуына арналған «Құқық жүйесі мен заманауи мемлекет: мәселелері, даму үрдістері және келешегі» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы 17 мамыр 2019 жыл. Жалпы редакциясын басқарған: Е.Б.Сыдықов. – Нұр-Сұлтан: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2019. – 687 бет.

ISBN 978-601-337-176-4

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің заң факультетінің құрылғанына 20 жыл толуына арналған «Құқық жүйесі мен заманауи мемлекет: мәселелері, даму үрдістері және келешегі» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы және құқықтық мемлекеттік: қоғамды жаңғырту және тұрақтылық, Қазақстан Республикасындағы азаматтық құқықтың дамуы мен қазыргі құрылу тенденциялары, қылмыстық сот төрелігі: заманауи заңдар жүйесіндегі дәстүрлер мен жаңалықтар, заманауи мемлекеттің жүйесінде өзгерістер енгізудің халықаралық құқығының ықпалы, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасындағы құқықтар туралы ғылыми мақалаларды қамтиды. Жинақ заңгер мамандарға және барша қауымға арналған. Барлық материалдар авторлардың баяндауында жарияланды.

ISBN 978-601-337-176-4

ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1

© Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2019

**МАЗМУНЫ
СОДЕРЖАНИЕ**

СЕКЦИЯ 1 ПРАВОВОЕ ГОСУДАРСТВО: СТАБИЛЬНОСТЬ И ОБЩЕСТВЕННАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ		
Abdikarym S.	Legal issues of cyber security in the Republic of Kazakhstan	12
Chumakova A.V., Pletyago T. Y.	The Perspectives of Anti-Corruption Policy in Russian Higher	16
Oraz R.	European Court of Human Rights and Kazakhstan	18
Tortaeva A.E., Sadvokassov K., Sergaliyev D.	Meaning of corruption in Europe and USA	21
Tsoy K.R.	Comparative analysis of international educational standards in the system of higher education in England and the Republic of Kazakhstan	24
Zhanymbek Y.	«Anti-corruption model of Singapore: theoretical and legal aspect»	28
Айдарбеков Н.	ҚР сайлау жүйесін жетілдірудің кейбір жолдары мен мәселелері	31
Амандыкова С.К.	Трансформация вузов в некоммерческие организации	34
Амандыкова С.К., Жамбаев Е.С., Сакиева Р.С.	К вопросу о формировании конституционной идентичности республики казахстан в контексте формирования единой нации	46
Амандыкова С.К. Корпебаев Ж.	Некоторые аспекты цифровизации избирательного процесса в Республике Казахстан	51
Ахмет Б., Бажай Х.	Адамның ар-намысы мен қадір-қасиетінің деффамациядан қорғалу тетіктері	53
Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.	Влияние международного права на изменения правовой системы в условиях интеграции	57
Баетова К.К.	Правовое регулирование религиозных браков в МЧП	60
Бажай Х., Ахмет Б	Қазақстан Республикасының билік органдары жүйесінде парламенттік институттың қалыптасуы	64
Байбутаев Ә.Ж.	Қазақстанда сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрудың құқықтық негіздері	69
Байкова Е.А., Махмадинов Д.М.	Негативные последствия реализации вопросов социального обеспечения в Республике Казахстан	75
Бауыржан Жұлдыз Бауыржанқызы	Неприкосновенность внутреннего мира личности и её интересов	78
Бейшембиев Э.Ж.	Кыргызстан: защита личности в национальном и международном публичном праве	83

Болтаев А.Д.	Қазақстан Республикасы азаматтардың сайлау құқығын жүзеге асырудағы әлемдік тәжірибеде туындайтын өзекті мәселелер	86
Бусурманов Ж.Д.	Правовая система и современное государство: проблемы, тенденции и перспективы развития	89
Бырдин Е.Н.	Проблемы защиты прав детей в Российской Федерации и Республике Казахстан: сравнительный анализ	91
Дайрабаева Н.К.	Актуальные вопросы государственных закупок в рамках ЕАЭС	95
Дайрабаева Н.К.	Перспективы совершенствования финансово-правового регулирования в сфере государственных закупок Республики Казахстан	97
Енсебаева А.Р.	Нулевая терпимость к коррупции - основа правового государства	101
Есенбаев Б.	Қазақстан және шетел азаматтарының сайлау құқығы және оның негізгі аспектілері	105
Жаксыбекова Ф.С., Татебаева Г.С.	Авторлық құқықтарды қорғау ерекшеліктері	108
Жанузакова Л.Т.	О понятии «государственный орган» в теории и законодательстве	111
Женисов С.К., Мысыр О.Д.	Сыбайлас жемқорлықпен күрес – бүгінгі таңдағы өзекті мәселе	115
Жуманова М.Х., Алдебаева Д.А.	Система законодательства социального обеспечения	116
Жуманова М.Х., Лукпан М.	Современные методы борьбы с коррупцией	121
Жунубаева М.М.	Банкротство «самозанятых» граждан в Российской Федерации	123
Ибрагимов Ж.И., Бұлақбаев М.	Кәсіби құқықтық мәдениетті қалыптастырудағы конституциялық принциптер	125
Ибрагимов Ж.И., Жугралин С.А.	Механизм правовой защиты прав и свобод ребенка в Республике Казахстан и Российской Федерации	133
Ибрагимов Ж.И., Қырым Д.	Құқық үстемдігі мемлекеттік қызметшілердің кәсіби құқықтық мәдениетінің негізі	135
Ибрагимов Ж.И.	Қазіргі заманғы мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін жетілдіру	139
Иванова Ж.Б.	Плагиат в модной индустрии: к вопросу о правовой защите творцов моды	144
Капсалям К.Ж., Капсалямова С.С.	Современные проблемы противодействия уголовным правонарушениям в сфере банковской деятельности	147
Капсалямова С.С., Буртебаева А.А.	Актуальные вопросы правового регулирования деятельности министерства финансов Республики Казахстан в условиях цифровизации	151
Каскабаева Т., Альмухамбетов Ж.Н.	Современное состояние сравнительного правоведения как учебной и научной дисциплины	155
Кусаинова Л.И.	Проблемы бедности в Республике Казахстан и куюго правовое регулирование	158

Мырзатаев Н.Д.	КР-дағы жоғары білім беру саласын құқықтық реттеудің теориясы мен тәжірибесі	162
Мырзатаев Н.Д., Сапарбекова Б.Е.	Педагог мәртебесін құқықтық қорғау – адам капиталының негізі	167
Орманова Ш.Ш., Алибеков А.А.	Элементы функционального анализа деятельности акимов сельских территорий	173
Орманова Ш.Ш., Алибеков А.А.	Факторы, влияющие на эффективность управленческой деятельности в системе местного государственного управления и самоуправления	177
Оспанова А.Н.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары жүйесінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқықтық сананы қалыптастыру	181
Рахимбаев Е.Н.	Генезис судебной системы Кыргызской Республики: проблемы. поиски, решения	185
Сагыналиева В.Ж., Темирбекова М.Л.	Предконституционное развитие досоветского Кыргызстана	191
Садуақасова А.А.	Билікті бөлу идеясын дамытудың негізгі кезеңдері және оны әлем елдерінің конституцияларында бекіту	194
Сәтілда А.Ш., Османова Д.Б.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәдениетін нығайту мәселелері	198
Сәулен Н.	Заң шығару және атқарушы билік органдарының өзара қарым-қатынасының мәселелері	200
Сивухова В.В., Тохтарова Т.С.	Мир без конфликтов!	204
Сивухова В.В.	Соотношение международного и внутригосударственного права: взаимодействие, автономное сосуществование	207
Смағұлов А.А., Смағұлова Р.А.	Қазақ қоғамындағы азаматтық құқықтық қатынастардың объектілері	211
Смағұлов А.А.	Шариат және қазақ әдет - ғұрып заңдарындағы адам құқықтары мен бостандықтарының өзара үндестігі	216
Смағұлова А.С., Смағұлов А.А.	Әдет-ғұрып заңдарындағы азаматтық қатынас түрлерін құқықтық реттеу аспектілері	220
Смағұлова А.С., Кусаинова Л.И.	Дәстүрлі құқықтың өркениеттілік идеяларының қазіргі қоғамды қалыптастырудағы өзектілігі	225
Стангалиева Г.С.	Нормотворческий процесс в государственном управлении: проблемы и перспективы	228
Тилоева А.М.	Понятие и условия привлечения несовершеннолетних к административной ответственности	231
Тилоева А.М.	Возраст несовершеннолетнего, как особенность административно-правового статуса субъекта административного правонарушения	236
Хайрмуханмедов Н.И.	Қазақстандағы жоғары оқу орындарында эндаумент қорларын құрудың мәселелері	239
Юсупов У.Д.	Правовые аспекты экологического состояния и рационального использования водных ресурсов в Кыргызской Республике	244
Яцек Залесны	Тенденции развития конституционного правосудия в странах Восточной Европы, как выражение спора права	251

	и политики	
СЕКЦИЯ 2 «СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН»		
Nurmagambetov A.M.	Issues on the eeu labor legislation harmonization.	255
Абдираймова А.	Проблемы правового регулирования агропромышленного комплекса Республики Казахстан.	261
Алиева Л. Р.	К вопросу становления института исполнительного производства в гражданском процессе Республики Казахстан	264
Бердиярова Ж. С., Совет Д. Қ.	Қызметкерлердің еңбектік құқықтары және оны қорғаудың қажеттілігі	267
Дарменова Д.Б.	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов с неправительственными организациями	270
Жусипова Б.А.	Жер қатынастары субъектілерінің құқықтық мәртебесі	274
Калтаева А. Т.	Міндетті медициналық сақтандырудың құқықтық реттелуі	278
Кенес А.К.	Значение и роль инвестиций в развитии экономики	279
Кусаинова Л. И., Смағұлова А. С.	Қазақ қоғамындағы сауда қатынастарының даму эволюциясы	281
Лейтане А. З.	Трудовое право Латвии и Казахстана	284
Марат Н.М., Оразалиев К.О.	Қазақстан Республикасында кәсіпкерлік қызметті стандарттау саласының құқықтық реттелуі	291
Нургалиева Е.Н.	Проблемы правовой защиты социально-уязвимых слоев населения	299
Нұғыманов Е.Е.	Қазақстан Республикасында жер пайдалану құқығының түсінігі және оның түрлері	303
Омарова Э.Б.	Правовое регулирование переводов на другую работу	305
Омарова Э.Б.	Международное регулирование безопасности и охраны труда	308
Омарова Б.А.	Еңбек құқықтарын бұзылудан қорғауды қамтамасыз ететін заңдық кепілдіктер	311
Өмірзақов П.К.	Корпорацияның жарғылық капиталының құқықтық табиғаты	314
Сабырбек Ш. М.	Тендерлік қатынастарды сыбайлас жемқорлықсыз ұйымдастыру, шетелдік тәжірибе	317
Сабырбек Ш.М.	Загрязнение реки Урал: виды решение данной проблемы	320
Сактаганова И.С.	Функции гражданско-правовой ответственности	321
Смағұлов А.А., Смағұлова Р.А.	Қазақ қоғамындағы азаматтық-құқықтық қатынастардың объектілері	328

Хасенов М.Х.	О судебной практике по трудовым спорам: проблемы и решения	332
СЕКЦИЯ 3 УГОЛОВНОЕ ПРАВОСУДИЕ: ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ПРАВА		
Ахпанов А.Н.	Актуальные вопросы теории и практики Казахстанского уголовного процесса	336
Акимжанов Т. К.	О превенции уголовного законодательства Республики Казахстан	340
Балтабаев К. Ж., Татиков Р.У.	Проблема альтернативы лишению свободы по системе наказаний в уголовном кодексе Республики Казахстан	344
Казиканов Т. Т.	О совершенствовании понятия оперативно-розыскной деятельности	347
Ким К. В.	Обвинение в структуре принципа состязательности	351
Сартаева Н.А.	уголовно-исполнительное законодательство Республики Казахстан: современное состояние и перспективы совершенствования	354
Сембекова Б.Р.	Оперативно-розыскная деятельность в противодействии терроризму и экстремизму	358
Скаков А.Б.	Предупреждение экстремистских проявлений среди несовершеннолетних и молодежи Казахстана	362
Сматлаев Б.М., Казбек Ж.А.	Практические аспекты реализации противодействия коррупции для государственных и муниципальных служащих Казахстана и России	368
Баймолдина С.М.	Уголовная ответственность за воспрепятствование предпринимательской деятельности в Республике Казахстан	374
Бырдин Е. Н.	Проблемы защиты прав детей в российской федерации и Республике Казахстан: сравнительный анализ	378
Верченко Н. И.	Основания классификации преступного насилия (на примерах правоприменительной практики)	381
Кабакова О.В.	Правовая культура в мировом правовом и информационном пространстве	385
Мергембаева Н.Б.	Использование специальных знаний при расследованиях террористических актов	388
Монгуш А.С.	Историко-правовой анализ проблемы скотокрадства в Республике Тыва	391
Муратханова М.Б., Мұқаметқазінов А.С.	Қазақстан Республикасының киберқылмыстылық саласындағы заңнамасын жетілдіру бойынша ұсыныстар	395
Ашимова Э.А.	Self-determined liability problems for suicide issues	398
Ашимова Э.А.	Кәмететке толмағандар арасындағы қылмыстылықты жоюдың құқықтық және әлеуметтік аспектілері	402
Балгынтаев А. О.	Согласительное и приказное производство В уголовном процессе Казахстана»	408
Нурлұмбаева Л. Е.	Прикладные вопросы расследования и рассмотрения уголовных дел в порядке приказного производства	413
Тулепенов Ж.К., Какимов А.Ж	Татуласуға байланысты қылмыстық жауаптылықтан босатудың кейбір ерекшеліктері	416

Абенова Д. К.	О доступе задержанного подозреваемого к уголовному правосудию	419
Абдулла А. Б.	Организационно-правовые основы обеспечения информационной безопасности	423
Айнабекова М. Б.	Правовое регулирование противодействия терроризму в Республике Казахстан	426
Ануарова К. А.	Виктимологическая характеристика жертв от половых преступлений	430
Аширбек А. Ж.	Уголовная ответственность в налоговых правонарушениях	434
Балтабай М. Б.	Компенсация морального вреда в уголовном процессе: теоретические и историко-правовые аспекты	437
Давидовская В.А.	Институт наказания по уголовному законодательству стран романо-германской правовой семьи: сравнительный анализ	442
Дарменова Д.Б.	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов с неправительственными организациями	446
Досанов М.У.	Салықтық қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасы мәселесі туралы	450
Есет А.М.	Теория и практика исправительного воздействия и ресоциализации лиц, осужденных к лишению свободы	453
Кетепова С. Г.	История развития института приказного производства в Республике Казахстан и зарубежных странах	455
Кубенова Ш.А.	Уголовная ответственность за неисполнение обязанностей по воспитанию несовершеннолетнего	459
Khasseanova A.R.	Problems of determining the subject of bribery under the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan	463
Пахритдинова А.Ш.	Уголовно-правовая характеристика правонарушений в сфере информатизации и связи	466
Sembay G. B.	Procedural bases of house arrest in criminal proceedings	468
Сулейменова М.К.	Организация террористической деятельности: уголовно-правовые и криминологические аспекты	474
Қожахмет А. Қ.	Қылмыстық сот ісін жүргізуде куәгерлік иммунитеттің түсінігі, мәні және маңызы	476
Сиубаева Н. Ж.	Медициналық қылмыстық құқықбұзушылық субъектісінің ерекшеліктері	480
Феткулов А. Х., Каржасова Г.Б., Орынбеков А. С.	Есірткінің заңсыз айналымына қарсы күрес саласындағы халықаралық ынтымақтастық	482
Исмагулов К.Е., Кажмуратова Д.С.	«Совершенствование уголовного законодательства, направленного на противодействие уголовным правонарушениям в сфере экономической деятельности»	486
Абулкаирова А.М.	Экстремизм как неотъемлемый элемент терроризма	490
Байзакова Р.Б., Бекбергенова А.К.	Особенности судебной реформы в Республике Казахстан	494
Исабекова А. Н.	Некоторые проблемы и перспективы развития уголовно - правового регулирования преступлений экономической направленности	498

Сабырбек Ш. М.	Қылмысқа айдап салушылықтың өзектілігі мен негіздері	501
Сокур А. С.	Незаконное перемещение стратегически важных товаров и ресурсов через таможенную границу в рамках евразийского экономического союза	505
СЕКЦИЯ 4 ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА НА ИЗМЕНЕНИЯ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА		
Kulnazarova D.	Extrajudicial resolution of labour disputes in the digitized world	509
Suleimanova I.	Convention on the rights of the child as the main guarantor of state cooperation in the protection of the rights of minors	512
Абаева Х.А.	Принцип долгосрочной устойчивости в сфере коммерческой космической деятельности	516
Абдакимова Д.А.	Правовое регулирование статуса педагога в международном праве и законодательстве зарубежных стран	519
Абенов М.С.	Развитие экономической деятельности Республики Разахстан в условиях интеграции	523
Акпарова Р.Н.	Применение норм международных договоров В уголовном процессе Республики Казахстан	527
Актаева А.Р.	Влияние международного права на национальное законодательство республики казахстан	538
Алпысбаева Ю.А.	Предпосылки и история создания евразийской экономической комиссии	541
Ахметова М.Х.	Международное правовое регулирование мультимодальных перевозок	544
Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.	Влияние международного права на изменения правовой системы в условиях интеграции	551
Баймолдинова Е.Т.	Международно-правовое регулирование генной инженерии	554
Бектасова Д.Б.	Соответствие национального законодательства международным стандартам по отправлению правосудия в отношении несовершеннолетних	557
Бырдин Е.Н.	Проблемы защиты прав детей в Российской Федерации и Республике Казахстан: Сравнительный анализ	561
Дуйсенбаева К.И.	Механизм разрешения споров в рамках ВТО	564
Дьяконова А.А., Рахматуллина О.В.	Система источников правового регулирования международного научно-технического сотрудничества в условиях евразийской экономической интеграции: на примере Республики Казахстан	568
Елеубекова Н.Е., Шаймуханов А.Д.	Кеден ісі саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың нысаны ретіндегі еуразиялық экономикалық одақтың қызмет етуінің кейбір мәселелері	572
Есиркепова М.М.	Еңбек нарығындағы халықаралық гендерлік теңдік және казахстандағы әйелдердің құқықтық жағдайы	575

Жуманова Н.К.	Концепция международного «мягкого права» в международно-правовой доктрине	580
Жуматаев С.	Имплементация международного гуманитарного права	584
Жуматаев С.	Проблемы определения внутреннего вооруженного конфликта в международном гуманитарном праве	588
Жумашева Н. Ж.	Экономикалық интеграцияның өркендеуі кезінде еуразиялық экономикалық одақта миграциялық жағдайдың дамуы	592
Зукай Ж.	ШЫҰ аясында Қазақстан мен Қытайдың білім және мәдениет саласындағы халықаралық-құқықтық ынтымақтастығы	594
Зязикова Е.М.	Государственный иммунитет и его применение в практике	598
Иманбаев С.М., Батырова С.Б.	Санкции в международном праве	601
Кайратов М.	Space exploration technologies corporation: История компании	604
Карабаев Ф.Ж.	Қылмыстық істер бойынша құқықтық көрсету институтының кейбір пікірталас сұрақтары	607
Қаражан Б.С.	Қазақстан Республикасы мен мұнай экспорттаушы елдер ұйымы арасындағы халықаралық құқықтық қарым-қатынас	609
Костяная Ю.С.	Понятие и место информационной безопасности в системе общей безопасности стран-участниц ЕАЭС	614
Мадмарова А.Д.	Пиратство в международном морском праве	618
Макашева Д.	Правовое регулирование международных перевозок в Республике Казахстан	622
Максым Г.Е.	Спор за залив нутка	624
Ныгметуллинова Д.Е.	Вопросы понятия и сущности общих принципов международного уголовного права	627
Огланов К.Э.	Каспий теңізінің халықаралық-құқықтық мәртебесінің қалыптасуы кезеңдері	631
Ойнарова А.А.	Техническое регулирование – важный инструмент развития торговли в рамках Евразийского Экономического Союза	635
Оленина Т.Ю.	К вопросу о понятии модельных лесов канады и россии	638
Резинкин А.Ю.	Правовое регулирование международного научно-технического сотрудничества России и Узбекистана	641
Реш Р.В.	Вопросы ответственности международных организаций	644

Сарсенова С.Н.	Международно-правовое содержание экономической интеграции Китая и Казахстана	646
Сарсембаев М.А.	Текущие проблемы теории и практики международных договоров Казахстана	650
Серикова И.Е.	Меры ответственности за нарушение таможенных правил	654
Серік Л.С.	Правовые основы технологической модернизации ЕАЭС В контексте целей устойчивого развития	657
Серік Л.С.	Сравнительный анализ международно-правовых документов по борьбе с изменением климата: киотский протокол и парижское соглашение	660
Турмахан А.Б.	Международно-правовое регулирование мирного использования ядерной энергии в Республике Казахстан	662
Файзулла Д.М.	Военное использование космоса в интересах международной безопасности	665
Филатова Е.И.	Правовое регулирование авторского права стран-участниц Европейского Союза.	668

implementation, often in spite of the orientation of Western models of development have provided excellent, as recognized in the international community, the results.

Bibliography

1. Corruption perceptions index 2018 <https://www.transparency.org/cpi2018>
2. Sirotin A. treatment of contagious greed: Fighting corruption in Singapore [electronic re-15. course) anti-Corruption information base of the site "no Court". URL: <http://center.sudanct.ru/tag/Singapore>
3. United Nations Convention against corruption of October 31, 2003 (new York) // Collection of legislation of the Russian Federation. 2006. 18. P 26. St. 2780. 10. Act to provide for the more effective prevention of corruption (Prevention of Corruption Act) // Cap 241, 1993 Rev Ed. The closest version currently available is that of 01/03 2012. URL: <http://www.occd.org>
4. Lee Kuan Yew, the Singapore story : 1965-2000.. From the third world to the first. M., 2010. p.154.
5. Hermenchuk V. fight against corruption in Singapore: components of success // bankai Bulletin. 2011. No. 34 (543). p. 54.
6. Act to provide for the more effective prevention of corruption (Prevention of Corruption Act) // Cap 241, 1993 Rev Ed. The closest version currently available is that of 01/03 2012. URL: <http://www.occd.org>
7. Penal Code Singapore // Original Enactment: Ordinance 4 of 1871. Revised edition 30th November 2008. The closest version currently available is that of 01/01/2013. URL: <http://statutes.agc.gov.sy/>
8. Vzip. Features of the fight against organized crime in South-East Asia. 2007. p. 91.
9. Andrianov V. D. bureaucracy, corruption and efficiency of public administration: history and modernity. M., 2009. p. 66.
10. Bocharnikov, I. V. Foreign experience of counteraction of corruption // the Investigator. 2008. 10. P. 56-63.

УДК-347

ҚР САЙЛАУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУДІҢ КЕЙБІР ЖОЛДАРЫ МЕН МӘСЕЛЕЛЕРІ

Айдарбеков Нысанбек

Nyssanbek1995@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ заңфакультетінің 1курс магистрантты
Ғылыми жетекші – з.ғ.д.профессор Бусурманов Жумабек Дюсешевич

«Қазақстандық өкілді органның қалыптасуын жетілдіру механизмдері» атты арқау болған басты мәселе қазақстандық өкілді органның қалыптасуындағы байқаушылар рөлі мен сайлау технологияларын зерттеу Өйткені демократиялық талаптарға сәйкес, сайлаулардың, таза, әділ өтуіне тікелей әсер ететін байқаушылар институты болып табылады. Ол сайлаулардың өту үдерісіндегі тежемелік заңдардың орындалуын қамтамасыз етеді. Әлемдік тәжірибеде байқаушылар институты кез-келген демократиялық мемлекеттің сайлау жүйесінің басты элементі болып табылады. Сайлау үдерісін демократизациялау бұрынғы КСРО территориясында пайда болған мемлекеттердің саяси қайта құрылуының басты аспектісіне айналды.

Саяси және сайлау құқықтарын қолдауды қамтамасыз ету бірқатар халықаралық құжаттарда белгіленген: 1966 жылғы Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пакті[1]. Адамның құқығы және негізгі еркіндіктерді қорғау жөніндегі Еуропалық конвенция (Рим 1950ж., 4 қараша) [2].

Сайлау стандарттарының негізгі көздері болып келесі халықаралық документтер табылады. Декларация (Париж, 1994ж., 26 қараша)[3], жаңа Еуропаға арналған Париждік

хартия – жоғарғы деңгейдегі Еуропа қауіпсіздік және ынтымақтастық жөніндегі кеңес (ЕҚЫК) (19-21 қараша, 1990 ж.) [4]

Байқаушылардың стандартын анықтайтын халықаралық құжаттар: Жоғарғы деңгейдегі Стамбул кездесуінің декларациясы (Стамбул, 1999), [5] Еуропа қауіпсіздік және ынтымақтастық жөніндегі ұйымның (ЕҚЫҰ) еуропалық хартиясы (Стамбул, 1999) [6], ЕҚЫК Адамдық өлшем туралы Конференцияның Копенгагендік құжаты (Копенгаген, 29 маусым, 1990 ж.) [7], және т.б.

Сонымен бірге 2007 жылғы Мәжіліс сайлауындағы зор жетістік «Шет мемлекет байқаушыларына, шетелдік бұқаралық ақпарат құралдары журналистеріне көмек көрсету» орталығы құрылды [8]. Ол жұмысын 2008 жылғы Парламент Сенатында жалғастырылды. Әлемдік тәжірибеде Батыс елдерінде және бос кеңестік кеңістікке тек Украина мен Қазақстанда құрылған бұл орталық байқау институтының дамуына ықпалын тигізеді. [9].

Байқаушыларды ақпараттық, техникалық жағынан қамтамасыз ететін орталық коммуникативті технологияны іске асыра отырып, шұғыл түрде қызмет атқарады. Қазіргі таңда бұл орталықтың қызметін нақтылау мақсатында жанама түріндегі әдістемелік құрал жазылуы қажет. Өйткені нақты заңнамалық деректеме көздерінсіз жұмыс атқару қиындықтарға әкеледі.

Демократиялық құқықтық мемлекетті қалыптастыру үшін байқаушылар институтын дамыту мақсатында барлық пікірдегі күш-қуатты біріктіру қажет.

Алексис де Токвиль атындағы демократияны зерттеу институтының ғылыми қызметкері Ариэль Коэн байқаушылар қызметіне ілгері қадам басу бар екенін елімізде байқаушылар әрекетінің бар екенін әр түрлі қоғамдық пікірлердің, әсіресе Д.Көшімнің сыни пікірін еске түсіре отырып, Қазақстандық байқау институтының нағыз демократиялық сайлаулардың өтуі үшін қызмет атқарып жатқанын түсінеміз. Демек, шетелдік зерттеушілердің біздің еліміздегі байқау қызметіне оң баға беріп отырғаны тәуелсіздік алғаннан бергі мемлекетіміздің дамуындағы байқаушылар институты орнының айқындалғандығының белгісі.

Отандық қоғамдық пікір қазақстандық пікір демократияның қалыптасуындағы байқаудың рөлін көрсетеді. Әсіресе, белгілі қоғам қайраткерлері М.Шаханов, А.Тшан, ЖСДП мүшесі С.Әлібаев пікірлері орынды. Балама пікір болмай демократия жоқ. Олар қазақстандық сайлау жүйесін жетілдіру мақсатында байқаушылар рөлін, әсіресе отандық байқаушылар пікірін ескеруді жақтайды. Өйткені, отандық байқаушылар нағыз елдің жанашырлары бола алады. Шетелдік байқаушылар сайлаудың демократиялық жолмен өтуіне мән берсе, жергілікті байқаушылар әділ, баламалы негізде өкілді органның қалыптасуын қалайды. Өкілді органның әділ қалыптасуының бір ғана жолы бар, ол демократиялық принциптер. Бұл принциптердің жүзеге асуына бірден бір әсер етуші байқаушылар болып табылады.

Қорытындыласақ, Қазақстанның халықаралық стандарттар мен қағидаларға жақындауы, олардың заңды түрде бекітілуі, сондай-ақ, жинақталған тәжірибе Қазақстанда байқаушылар институты сайлаушылардың электоралды-құқықтық мәдениетін арттыруға септігін тигізетінін көрсетті. Бұл халықаралық стандарттар және толығымен байқаушылар институтына деген сайлаушылардың жағымды көзқарасын қалыптастырады.

Елімізде сайлаулардың өту барысында қолданылған технологиялар мәселесі осы зерттеудің маңызды бөлігі. Өкілді биліктің қалыптасуындағы сайлаулардың тазалығына әсер етуші байқау институтының және оның өткізілуінің құралы болып табылатын сайлау технологияларының қолданылуы мен оның жетілдірілуі мәселелерін ашып көрсету.

Саяси өмірдің біртіндеп демократиялық нормаларды игеріп, тоталитарлық және автократиялық тәртіппен бас тартуына байланысты, қоғамның шынайы демократиялық өзгерістен сипаттайтын саяси технологияларды түсіне бастадық. Сайлау үдерісінің ұйымдастыру мен жүргізу тәсілдерін зерттеу арқылы оның күрделі құбылысын саралап, технологиялардың тиімдісін таңдау мүмкіндігіне ие болуға болады.

Сайлау технологиялары алғаш 1999 жылғы 10 қаңтардағы Президент сайлауларында қолданыла бастады. Жалпы технологиялардың еліміздегі қолданылу кезеңдерін атап көрсеткен отандық зерттеуші А.Морозовтың пікіріне жүгінсек 1999 жылдан бастап қазіргі кезеңде «сайлау науқаны «ережелері» бұрынғыға қарағанда нақтыланып, айқын байқала бастады».

Сондықтан, еліміздегі алғашқы сайлауларда қолданылған технология ретінде сайлау үдерісіндегі кандидаттың жеңісіне апаратын жол, сайлау технологиясының ішіндегі маңыздысының бірі ақпараттық технология.

Өйткені, осы технологияның негінде кандидат пен электорат арасында байланыс туады. Сайлауды өткізу кезеңіндегі ақпараттық технология және саяси коммуникация стратегия ретінде ұран, лозунгтарды таратуда маңызды орын алады. Сайлау технологияларының сайлау нәтижесінде әсері зор екеніне мына мысал дәлел бола алады. Нәтижесінде, Н. Назарбаев 79,78 пайыз дауыс жинаса, Ғ.Қасымов 4,61 пайыз дауыс жинағаны белгілі. Бұл көріністен кейін сайлау қорытындысына теле форматтың қаншалықты электоратқа әсер ететінін көру қиын емес.

Дегенмен, 2005 жылғы Президент сайлау технологияларының жетілдірілген кезеңі деп айтуға болады. Өйткені, сыртқы саяси ахуалды тиімді пайдаланған Н.Назарбаев тіпті сайлау кампаниясын жүргізбейтінін айтты, осы сайлаулардың заңды және ашықтығы демократиялық сайлауларға сай келеді деп атап көрсетті Орталық сайлау комиссиясының төрағасы О.И.Жұмабеков[10]. Өзінің саяси оппоненттеріне саяси тартыс, даулы әрекеттерге Қазақстанның қазіргі саяси тұрақтылығы мен экономикалық дамуы ТМД елдерімен салыстырғанда әлдеқайда жоғары екені ешқандай жарнама мен технологияны қажетсізбейтіндігіне сенетіндігін байқатты.

2007 жылғы 18 тамыздағы Мәжіліс сайлауында жағдай басқаша өрбіді. Сайлаудың технологиялық жағынан ұйымдастырылуы жоғары болғанымен соңғы нәтижесінде тек, «Нұр Отанның» жеңіске жетуі біршама пікір таластарды тудырды.

Қазақстан Республикасындағы саяси режімнің қалыптасуын ескере отырып, өткен сайлаулар туралы қорытынды жасауға болады. Бұл сайлауларда саяси электоралды технологиялардың біршама жақсарғаны байқалды. Сайлау кезінде сайлау кампанияларын өткізудің өркениетті тәжірибесі қалыптаса бастады. Сайлаулар Қазақстан Республикасындағы саяси реформаларды жүргізуді заңдастыру (легитимация) үдерісі болып қана қойған жоқ, сонымен қатар халыққа ұсынылған идеологиялық бағдарламалардың бәсекелестікке қабілетті дәрежесін өсірді. Осы бағдарламалардың халық арасындағы өзектілігі мен өміршендігі сайлау алдында күресте халықтың дауыс беруі арқылы білінетіні анықталды. Кандидаттардың бір-біріне көрсететін шыдамдылығы мен сыйластылығы Қазақстанның саяси элитасында қалыптасқан дәстүр болғандықтан сайлау мәресіне әсер еткені дәлелденді. Қазақстанның өкілді органдарын сайлау барысында қолданылған сайлау технологиялар аясы кеңейгенін байқауға болады. Сайлауға электораттың белсенді қатысуы сайлау технологиясының нәтижесінің көрінісі.

Қазақстанда тәуелсіздік алғаннан бергі сайлаулардың өткізілу ерекшеліктерінің демократиялық талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында байқаушылар рөлін арттыру арқылы сайлау, әділдігіне көз жеткізу мақсатында байқауды жан-жақты жетілдіру жолдарын қарастырдық. Сайлауды демократиялық талаптарға сәйкес ұйымдастыру мен өткізу үшін әділ, таза технологияларды қолдану негізінде, әділетті өкілді билікті қалыптастыру бүгінгі күннің парызы. Жоғарыдағы талдаулар негізінде қысқа мерзімде еркін, әділ сайлаулар арқылы өкілді билікті қалыптастыру жолдарын бастан кешіріп, нағыз демократиялық мемлекет құруға талпынуда.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z050000091_
2. https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_RUS.pdf
3. <http://base.garant.ru/6190411/>

4. <http://www.pandia.ru/text/78/129/5466.php>
5. <http://www.zaki.ru/pagesnew.php?id=1048>
6. <http://referatdb.ru/pravo/2771/index.html>
7. <http://base.garant.ru/2559455/>
8. <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/627670>
9. Төртінші шақырылатын ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаттарын сайлау қорытындылары туралы ҚР Орталық сайлау комиссиясының хабары // Егемен Қазақстан. – 2007. – 24 тамыз.
10. Жумабеков О. Становление и развитие выборного законодательства Республики Казахстан // Казахстанская правда. – 2015. – 8 октябрь. – С. 3.

ТРАНСФОРМАЦИЯ ВУЗОВ В НЕКОММЕРЧЕСКИЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Амандыкова Сауле Кошкеновна

E-mail: amandykova@mail.ru

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана

В ГПРОН на 2016-2019 годы, утверждает в будущем трансформацию вузов в некоммерческие организации, предусматривающие создание корпоративных органов управления. Будут проработаны вопросы по созданию некоммерческих акционерных обществ со 100 % участием государства на базе государственных и национальных вузов. Будут выработаны предложения по трансформации частных вузов в иные организационно-правовые формы. Переход на новую организационно-правовую форму будет предусматривать создание наблюдательных советов, ежегодную публичную отчетность и аудит финансовой деятельности. После изменения организационно-правовой формы вузов будут проработаны вопросы предоставления финансовой самостоятельности с внедрением единой прозрачной бухгалтерии.

Идея трансформации вузов в некоммерческие организации соответствует современным условиям. Это обеспечивает правовое поле для привлечения инвесторов в образовательный сектор и реализации системы государственно-частного партнерства. Коллегиальное и корпоративное управление вузами предоставит возможность учесть интересы субъектов социального партнерства в сфере образования и науки, а также активизироваться в образовательном процессе. Данная система будет способствовать развитию системы демократичного способа управления вузом, которая широко распространено в системе образования стран ОЭСР. Демократичный или коллегиальный метод управления вузом предполагает избираемость менеджеров вузовской системы, формирование независимых коллегиальных органов внутри вузов в подобии Академия преподавателей (Teachers Academy), профсоюзный комитет вуза и др. (См. Университет Хельсинки, Финляндия, <https://www.helsinki.fi/en>). Финская система высшего образования показывает, что создав подобные коллегиальные органы можно заинтересовать и активизировать ППС в участии вузовской жизни.

Трансформация казахстанских вузов в некоммерческие образовательные учреждения позволит им стать самостоятельными, мобильными, но вместе с тем потребует большей ответственности за результаты деятельности.

Трансформация вузов в некоммерческие акционерные общества со стопроцентным государственным участием, а сегодня при поддержке университетов разрабатываются механизмы по переходу на новую организационно-правовую форму, даст университетам академическую, управленческую и финансовую свободу.

Термин «корпоратизация» обозначает процесс преобразования вузов, не имеющих развитых организационных и функциональных систем стратегического планирования, финансового менеджмента, внутреннего контроля, раскрытия информации, урегулирования конфликтов интересов, в эффективно организованные, экономически самостоятельные,